

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาด้านจริยธรรมในรายการโทรทัศน์ และสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เกี่ยวกับเนื้อหาด้านจริยธรรมในรายการโทรทัศน์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. รายการโทรทัศน์ ที่แพร่ภาพในกรุงเทพมหานคร คือ สถานีโทรทัศน์ช่อง 3 ช่อง 5 ช่อง 7 ช่อง 9 โดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย วันละ 1 สถานี แล้วเรียงไปจนครบ 4 สถานี ใน 4 สัปดาห์ จะได้รายการที่เป็นตัวแทน รายการโทรทัศน์ - 1 สัปดาห์ ของแต่ละสถานี จำนวนรายการที่ศึกษาทั้งสิ้น 226 รายการ

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร โดยวิธีสุ่มแบบหลายชั้น ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างประชากร 360 คน เมื่อคัดเลือกแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออกแล้ว ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งสิ้น 336 ชุด ซึ่งใช้เป็นจำนวนตัวอย่างประชากรในการศึกษาครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. แบบประเมินจริยธรรมในรายการโทรทัศน์ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับความประหยัด ความขยันหมั่นเพียร ความมีสติปัญญา การพึ่งตนเอง ความรับผิดชอบ ความสามัคคี ความยึดมั่นในคุณธรรม ความมีวินัย และความรักชาติ เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาในรายการโทรทัศน์ว่ามีเนื้อหาจริยธรรมดังกล่าวเพียงใด โดยใช้คำสำคัญของจริยธรรม และเหตุการณ์ในรายการโทรทัศน์ เป็นหน่วยในการวิเคราะห์ หลังจากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ เพื่อนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้าง เครื่องมือ ในการสำรวจความคิดเห็น

2. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับตัวผู้ตอบแบบสอบถาม แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการชมโทรทัศน์ ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นนักเรียนเกี่ยวกับจริยธรรมที่แสดงออกในรายการโทรทัศน์ หลังจากนั้นนำข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ คำนวณค่าร้อยละ และไคสแควร์

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้คือ

1. ผลการวิเคราะห์เนื้อหาจริยธรรมในรายการโทรทัศน์

รายการโทรทัศน์ส่วนใหญ่เป็นรายการที่มีจริยธรรมด้านต่าง ๆ สอดแทรกอยู่ในรายการทั้งทางด้านบวก และด้านลบ แต่ส่วนใหญ่จะเป็นด้านบวก

รายการโทรทัศน์ที่เสนอเนื้อหาจริยธรรมด้านบวกและด้านลบมากที่สุดคือ รายการประเภท ละครและภาพยนตร์ รายการโทรทัศน์ที่เสนอเนื้อหาจริยธรรมน้อยที่สุดด้านบวกคือ รายการบันเทิง

เนื้อหาจริยธรรมด้านบวกและด้านลบที่เสนอมากที่สุด คือ เนื้อหาด้านความยึดมั่นในคุณธรรม เนื้อหาจริยธรรมด้านบวกที่เสนอน้อยที่สุด คือ ด้านความประหยัด ส่วนด้านลบที่เสนอน้อยที่สุด คือ เนื้อหาด้านความรักชาติ

รายการข่าว เนื้อหาจริยธรรมด้านบวกที่เสนอมากที่สุดคือ ความรักชาติ ด้านลบที่เสนอมากที่สุดคือ ความยึดมั่นในคุณธรรม

รายการสารคดี ส่วนใหญ่จะเสนอเนื้อหาจริยธรรมด้านบวกไม่ค่อยได้ เสนอจริยธรรมด้านลบ และเนื้อหาจริยธรรมด้านบวกที่เสนอมากที่สุดคือ ความรักชาติ

รายการบันเทิง เนื้อหาจริยธรรมด้านบวกที่เสนอมากที่สุด คือ ความมีสติปัญญา ด้านลบที่เสนอมากที่สุดคือ ความยึดมั่นในคุณธรรม

รายการละครและภาพยนตร์ เนื้อหาจริยธรรมด้านบวกและด้านลบที่เสนอมากที่สุด คือ ด้านความยึดมั่นในคุณธรรม และเนื้อหาที่เสนอน้อยที่สุดทั้งด้านบวกและด้านลบคือ เนื้อหาด้านความประหยัด

2. ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เกี่ยวกับเนื้อหาด้านจริยธรรม

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ศึกษาคั้งนี้ มีอัตราส่วน เพศชาย เพศหญิง ใกล้เคียงกัน และส่วนใหญ่จะมีอายุ 15 ปี อาศัยอยู่กับบิดามารดา สถานภาพสมรสของบิดามารดา ส่วนใหญ่จะอยู่ด้วยกัน ระดับการศึกษาของบิดามารดาส่วนใหญ่ต่ำกว่า ม.1 และมีอาชีพรับจ้าง รายได้อยู่ระหว่าง 2,000-5,000 บาท การรับสารจากสื่อมวลชน นักเรียนส่วนใหญ่รับสาร

สื่อมวลชนทั้งโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง และหนังสือพิมพ์ ส่วนการมีเครื่องรับโทรทัศน์ส่วนใหญ่ จะมีจำนวนเครื่องรับโทรทัศน์ 1 เครื่อง และมีพฤติกรรมการชมโทรทัศน์ทุกวัน วันละประมาณ 2-5 ชั่วโมง รายการโทรทัศน์ที่ชอบชมมากที่สุดคือ รายการบันเทิง ชอบชมสถานีช่อง 7 และ ส่วนใหญ่จะนำเรื่องจากรายการโทรทัศน์มาพูดคุยกับเพื่อน ๆ มีความเห็นว่า รายการโทรทัศน์ มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ความคิด เห็นและพฤติกรรม โดยเห็นว่า เปลี่ยนแปลงทั้งในทางดีขึ้น และเลวลง

ส่วนผลการสอบถามความคิดเห็นในเนื้อหาจริยธรรมด้านต่าง ๆ ในรายการโทรทัศน์ พบว่า มีความคิดเห็นต่อเนื้อหาจริยธรรมที่แสดงออกในรายการโทรทัศน์ที่นำมาสอบถามสอดคล้อง กับผลการวิเคราะห์เนื้อหาของผู้วิจัย

นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่า การเสนอเนื้อหาจริยธรรมในรายการโทรทัศน์ไม่ว่าจะเป็น ด้านบวกหรือด้านลบสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ และความคิดเห็นในเรื่อง ผลการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นพฤติกรรมจากการชมรายการโทรทัศน์กับ เรื่องเพศ สถานภาพ การสมรสของบิดามารดา และอาชีพของครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. การปลูกฝังจริยธรรมให้แก่เยาวชนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนา ประเทศ การปลูกฝังจริยธรรมจะต้องทำให้สอดคล้องและเหมาะสมกับระดับจริยธรรมของ เยาวชน (บุญยิ่ง เจริญยิ่ง และคณะ 2521 : 1) เนื้อหาที่ควรปลูกฝังให้กับเยาวชนนั้น กระทรวงศึกษาธิการ (2520) เห็นว่าควรปลูกฝังให้เยาวชนมีนิสัยใฝ่หาความรู้ มีความซื่อสัตย์ มีวินัย รู้จักสิทธิหน้าที่ มีหลักการเหตุผล และภูมิใจในความเป็นไทย ซึ่งใกล้เคียงกับของ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2526 : 6-7) ซึ่งเห็นว่าควรปลูกฝังในเรื่อง การประหยัด การพึ่งตนเอง ความรับผิดชอบ ความสามัคคี ความยึดมั่นในคุณธรรม ความมีวินัย และความรักชาติ แต่จากการวิจัยในครั้งนี้พบว่า รายการโทรทัศน์เสนอเนื้อหาจริยธรรมทั้งด้าน บวกและด้านลบมากในเรื่องของความยึดมั่นในคุณธรรม(23.79%), (57.88%) ความมีสติปัญญา (19.92%), (16.50%) และความรักชาติ (19.05%) ตามลำดับ แต่ไม่ค่อยเสนอเนื้อหาด้าน

ความประหยัด ความขยันหมั่นเพียร การพึ่งตนเอง และความมีวินัย ทำให้เยาวชนได้รับจริยธรรม ที่ควรปลูกฝังไม่ครบถ้วน เป็นหน้าที่ของโทรทัศน์ที่ควรที่จะเพิ่มปริมาณเนื้อหาจริยธรรมด้านต่าง ๆ ในรายการโทรทัศน์ เพราะโทรทัศน์ในฐานะที่เป็นสื่อมวลชนที่มีหน้าที่ถ่ายทอดจริยธรรมทางสังคม (อำนวย ทะพิงค์แก 2523 : 9) และมีอิทธิพลต่อการเลียนแบบของเยาวชน (Campbell, 1960, Klapper 1960, Bumroongsook Siha-Umpai, et al, 1975, ปฏิพัทธ์ กระแสอินทร์ 2509, รัญจวน มินประดิษฐ์ 2519, ศิริรัตน์ เจริญศักดิ์ 2513, วิจิต แก้วอำนวย 2519, พรรณี กิจจาริทย 2523) ซึ่งการเลียนแบบนี้จะมีผลในด้านการเกิดพัฒนาการจริยธรรมแก่ เยาวชน (ภนิดา คูสกุล 2528 : 8-9)

2. ผลจากการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ชอบชมรายการโทรทัศน์ประเภทรายการ บันเทิง (55.10%) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บำรุงสุข สีทอ้าไฟ และคณะ (Bumroongsook Siha-Umpai et al 1975 : 190) ที่พบว่า เด็กไทยส่วนใหญ่ชอบชมรายการบันเทิงมากกว่า รายการประเภทอื่น ๆ และยืนยันข้อสังเกตของสแตนเนอร์ (Steinner cited by Quaal and Brown 1968 : 147) ที่ว่า ถ้ามีรายการให้เลือกระหว่างรายการข่าว สารคดี กับรายการบันเทิง นักศึกษากลุ่มตัวอย่างของเขาก็มีแนวโน้มที่จะเลือกชมรายการบันเทิงเหมือน ผู้ชมกลุ่มอื่น ๆ เช่นกัน แต่ในการวิเคราะห์เนื้อหาจริยธรรมในรายการโทรทัศน์ครั้งนี้พบว่า รายการบันเทิงเสนอเนื้อหาจริยธรรมในด้านต่าง ๆ น้อยมาก คือ ร้อยละ 10.06 ในจริยธรรม ด้านบวกและร้อยละ 2.96 ในจริยธรรมด้านลบ ดังนั้น เพื่อให้เยาวชนได้รับเนื้อหาจริยธรรม ครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ จึงควรเพิ่มเนื้อหาด้านความประหยัด ความขยันหมั่นเพียร การ พึ่งตนเอง และความมีวินัยสอดแทรกในรายการต่าง ๆ ของโทรทัศน์โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน รายการบันเทิง ซึ่งเป็นรายการที่เยาวชนชอบมากที่สุด

3. ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นในเรื่องผลการเปลี่ยนแปลงความคิด เห็นพฤติกรรมจากการชมรายการโทรทัศน์ กับองค์ประกอบต่าง ๆ ของผู้ตอบแบบสอบถาม ในเรื่อง เพศ การอาศัยอยู่ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ของบิดามารดา ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นดังกล่าวไม่สัมพันธ์กับทุกองค์ประกอบของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่ง ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบจันทน์ (2520) ที่ ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการทางจริยธรรม โดยใช้แบบทดสอบที่เป็นสถานการณ์ขัดแย้งกัน ผลการวิจัย

พบว่า ระดับจริยธรรมของผู้ตอบมิได้แปรไปตามสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม เพศ และระดับการศึกษา และสอดคล้องกับ อีรินง เกิดสุคนธ์ (2825) ที่ศึกษาอิทธิพลทางจริยธรรมจากสื่อละครโทรทัศน์ ที่มีต่อเยาวชน พบว่า อิทธิพลทางจริยธรรมจากสื่อละครโทรทัศน์ที่นักเรียนได้รับไม่สัมพันธ์กับพื้นฐานการศึกษาของบิดามารดา สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย และลักษณะการเลี้ยงดูอบรมสั่งสอนบุตรของบิดามารดา .

4. การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาด้านจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในรายการโทรทัศน์พบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์เนื้อหาของผู้วิจัยและเห็นว่า การเสนอเนื้อหาจริยธรรมในรายการโทรทัศน์ ไม่ว่าจะเป็นด้านบวกหรือด้านลบก็สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ เพราะเห็นว่า การที่รายการโทรทัศน์เสนอนั้นทางจริยธรรมในด้านลบนั้น ทำให้เป็นตัวอย่างที่ไม่ดีในการดำเนินชีวิต ไม่ควรนำไปปฏิบัติตาม เป็นการทำให้ระลึกถึงการดำเนินชีวิต นำมาปรับปรุงตนเอง แก้ปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้ประพฤติตนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งจะช่วยให้สังคมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นในที่สุด

ข้อ เสนอแนะในการวิจัย

1. สถานีโทรทัศน์และผู้ที่เกี่ยวข้องในการผลิตรายการ ควรสอดแทรกเนื้อหาจริยธรรมเกี่ยวกับ ความประหยัด ความขยันหมั่นเพียร การพึ่งตนเอง และความมีวินัยให้มากขึ้น ในรายการโทรทัศน์ประเภทต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรายการบันเทิง เพราะเป็นรายการที่เยาวชนชอบชมมากที่สุด

2. ผู้ปกครองและครู ควรเป็นผู้แนะนำในการชมโทรทัศน์ของนักเรียน รายการใดที่เสนอเนื้อหาจริยธรรมด้านบวก ก็ควรแนะนำให้ดูประจำแล้วนำมาปฏิบัติตาม รายการใดที่เสนอเนื้อหาจริยธรรมด้านลบควรชี้ให้นักเรียนทราบถึงความไม่ดีนั้น และแนะนำไม่ให้นักเรียนปฏิบัติตาม

3. ควรมีการวิจัยความคิดเห็นเกี่ยวกับจริยธรรมในรายการโทรทัศน์กับตัวแปรอื่น ๆ ที่ผู้วิจัยยังไม่ได้ศึกษาในครั้งนี้ ซึ่งจะมีผลต่อการปลูกฝังจริยธรรมและเพื่อให้ผลของการวิจัยสมบูรณ์ และใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น

4. ควรมีการศึกษาในเรื่องของการสร้างเกณฑ์สำหรับการวิเคราะห์เนื้อหาใน
รายการโทรทัศน์ อย่างจริงจัง เพื่อหาประสิทธิผลและประสิทธิภาพของการวิเคราะห์ใน
รายการโทรทัศน์ต่อไป

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย